

կուտացումը և մահճարկումը զօրաւոր դարման
 բլլալէ կը դադրի և չազդեր բնաւ շիդին ու
 միաբին: Այս մասէն վերջը՝ Գօլին մէջ ման-
 բամասն կը նշանակէ բոլոր ջղագեղերը երենց
 պէսպիսութիւններով և յատկութիւններով,
 որոնք պէտք եղած ժամանակ, հիւանդութեան
 տեսակին ու վիճակին համեմատ կրնան մա-
 տակարարուիլ հիւանդին. հարկ չեմ տես-
 նար մի առ մի թուել զանոնք, որոնց զբլ-
 խաւորն և նախապատիւր, է դեռ և էր, հոգա-
 կաւոր Պօսիւս ար Բօրստումը, Քլօքարը,
 Թոփօնայը և պատկանելին օրիօնը իւր սա-
 բօք, իրբեւ թմրեցուցիչներ և հանդարտե-
 ցուցիչներ զանազան զբոսութիւններու: Այս
 մասին մէջն է, որ Քօլօլեան կը խօսի նաեւ
 ջրարուժական այլեւայլ միջոցներուն վրայ,
 տաք և սառ ջուրին ազդեցութեանը վրայ,
 ինչպէս նաեւ երեքտարբարութեան, մարմնա-
 մարզի, մարձուսի, և բարոյական զանազան
 բուժարար միջոցներու վրայ, որոնք կ'ամբող-
 ջացունեն մտա-ջղագարմանական գլուխը:

Հինգերորդ մասին մէջ կը յիշէ ջղային
 և մտային հիւանդութիւններու Մանուսուր
 դարմանումները, ինչպէս Միլանադճութեան
 (Mélancolie), ալքոլամնլութեան (alcoo-
 lisme), ուղեղի ծանրութեան (Congestion
 cérébrale), խեղաոսութեան (folie) և ասոր
 զանազան տեսակներուն, ջղագարութեան
 (Hystérie), ջղահիւծութեան (Newrasthé-
 nie), մարմնախաղի (Chorée), լուսնոտու-
 թեան, և այլն, և այլն, որոնց մէջ isole-
 mentը և alimentը դարձեալ մեծ գեր կ'ու-
 նենան: Յետոյ կը սկսի վեցերորդ ու վեր-
 ջին մասը, որ գրուած է ջղային ու մտային
 հիւանդութիւններու գլխաւոր պատճառնե-
 բուն, ու անոնց գէմ ձեռք անուռելիք նա-
 խազգուշական և առողջապահական միջոց-
 ներուն վրայ: Ժառանգականութեան, իրբեւ
 պատճառ մտային և ջղային հիւանդութիւն-
 ներու, մեծ գեր մը իրաւամբ կը վերագրէ
 սօքթ. Քօլօլեան, ինչպէս նաեւ արդի բա-
 զաքակրթութեան այլեւայլ ծանր պահանջ-
 ներուն յառաջ բերած ջղայուզութեան ու
 ջղազրգուութեան, և բարոյականի վրդովիչ
 ու խանգարիչ եղող զանազան արկածներուն
 ու պատահարներուն: Էր խօսի Գազդիական

ախախն և ալքոլամնլութեան վրայ, օղիին
 վրայ, որուն՝ մարդկութեան ամէն խաւերուն
 մէջ գործած դասն աւերները յայտնի են
 արդէն. օղիէ մոլեալներէն կամ Ֆրանկախ-
 տաւորներէ սերած էակներն են որ կ'ըլլան օր
 մը ջղագարներ, ապուշներ ու մոլիներ. օղիէ
 մոլեալներն են որ կ'ըլլան յիմարներ, կա-
 տաղի խենդեր, արիւնարբու սճրագործներ,
 ախանգանուտներ, լուսնոտներ, որոնց թիւը
 օրէ օր քիչցունելու բարի եռանդովն է և մեծ
 իլճով, որ սօքթ. Քօլօլեան կը պատուիրէ՝
 մարդը ու բարոյական լաւ կենցաղ, առող-
 ջապահ կեանք, մարտ ալքօօլի գէմ, զգու-
 շութիւններ ափրողիական ախտերու գէմ, և
 մանաւանդ՝ մանաւոր դատարարկութիւն ու
 աջալուրջ հսկողութիւն ջղայիններէ ու ախ-
 տաւորներէ ծնած մանուկներու կրթութեան:

Այսպիսի օգտակար խրատներով և ազգու-
 միջոցներով, զորս համառօտարար կը յիշեմ,
 կը վերջացունէ Քօլօլեան իւր Գիրքը, որուն
 մէջ չի գրեր սակայն մանաւոր էջ մը երաժըշ-
 տութեան, և հագիւ հարեանցի մը զայն կը
 յիշատակէ պատմական մասին մէջ: Երաժըշ-
 տութիւնը, նուագերգութիւնը այսօր ջղային
 և մտային հիւանդութիւններու դարմանին
 կարող պատուած են, չլիաւեմ թէ ինչու
 սօքթ. Քօլօլեան չէ ուզած խօսիլ այս մա-
 սին, թէև առանց առոր ալ իւր աշխատու-
 թիւնը գուրկ չէ կատարելութենէ և կըջուած
 է մեծ ծառայութիւն մը մասաւրջանելու տա-
 ռապող հէզ մարդկութեան:

Ջղայնութեան, մտայնութեան այս հիւծիչ
 ժամանակին մէջ, այն մեծ գեր պիտի կա-
 տարէ սօքթ. Քօլօլեանի Գարմանարանա-
 կան այս բնախի հասարը, որ սչ միայն
 բժիշկներու բնթերցանութեան արժանի է,
 այլ և ոչ բժիշկներու ալ լաւ խորհրդատու
 մը և բնախի առաջնորդ մը:

Կը մտղթեմ՝ որ սօքթ. Քօլօլեանի ջան-
 քերն արդիւնաւոր բլլան շուտով, և ինքը
 արժանի բլլայ դեռ շատ բարձր մրցանակ-
 ներու, աւելի մեծ յատաջակութիւններու,
 զորս ինդութեամբ պիտի ծափահարէ միշտ
 իւր բարեկամը: